

Millaiset
ovat
Rovaniemen
uuden ajan
palvelut?

Keskustelukahvila avoinna maanantaisin klo 18-20.
Klubitalo, Kansankatu 2

TERVETULOA!

Ikäihmisten palvelut

18.2.2013

Mitä on omahoito ja oman vastuun osuus?

- Normaaliin elämään kuuluu vastuun ottaminen oman henkilökohtaisen kykynsä mukaisesti. Kaikkien tulee saada käyttää kykyjään, jotta tunne itsenäisyydestä säilyy. Kyky ei ole ikäkysymys.
- Riskikohtana passivoitumiselle nähtiin eläkkeelle siirtyminen.
- Julkiseen vastuuseen kuuluu tukea niitä, jotka eivät kykene itse ottamaan vastuuta sekä huolehtia yleisestä turvallisuudesta. Elinympäristön tulee olla omahoitoa ja omaa vastuuta tukevaa (esim. hoitoon pääsy nopeaa ja oikea-aikaista).
- Myös laitoshoidossa tulee panostaa aktivoivaan toimintaan. Passivoiva turha passaaminen tulee jättää pois. Työntekijöillä tulee olla sekä aikaa että malttia antaa ikäihmisen tehdä asioita itse.
- Ihmisten tulisi omaehtoisesti liikkua ja olla aktiivisia, jotta toimintakyky säilyisi pitkään. Liikuntamahdollisuuksiin tulee panostaa. Turvalliset ohjatut ryhmät ja liikuntakaveritoiminta madaltaisi kynnystä lähteä liikkeelle. 75 vuotta täyttäneille tulisi tarjota ilmaisia kuntoilumahdollisuuksia (esim. vesijumppa).
- Yhteisöllisyys ja yhteisöllinen asuminen on keino ottaa vastuuta itsestään. Yhteisöllisyyden kautta vähenee julkisten palveluiden tarve.
- Omaan vastuuseen kuuluu suunnitella omaa tulevaisuutta esim. tekemällä edunvalvontavaltuutus, CIE, hoitotahto sekä käyttämällä omat tulot omaan elämiseen sen sijaan, että keräisi niitä perinnöksi.

Erityisiksi kehittämiskohteiksi nousi:

- Yhteisöllinen asuminen
- Valmennusta eläkkeelle siirtymiseen, jottei passivoidu kotiin
- Hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen ja ohjattuun liikuntaan
- Auttajien tulee muuttaa asenteitaan – ei tehdä puolesta, vaan annetaan tehdä itse omien kykyjen mukaisesti – turha passaaminen pois
- Vastuun ottaminen omasta tulevaisuudesta – edunvalvontavaltuutus, ICE, hoitotahto, ei perinnön keräämistä

Miten eri tahojen toimilla ja tukipalveluilla edistetään ikääntyneen väestön toimintakykyä ja kotona asumista parhaiten?

Toimivaa:

- Nykyinen palvelukartoitus, Seniorineuvolan toiminta, Osviitan palvelut, Ammattihenkilöiden osaaminen, kaupungin tarjoama ruokapalvelu, senioreille tarjotut liikuntamahdollisuudet

Kehitettävää:

- Palvelumahdollisuuksien näkyvyyden lisääminen monipuolisemman tiedottamisen avulla (esim. seniorineuvolat, palveluohjausyksikkö)
- Palveluiden ja niiden tarvitsijoiden kohtaamisen parantamiseksi palveluiden koordinoimista.
- Ammattilaisten välisiä tiukkoja rajoja keventäminen
- Moniammatillisen yhteistyön lisääminen ja laajentaminen. Kokonaisvaltainen palvelukartoitus ja eri palveluiden saaminen yhdestä paikasta (esim. seniorineuvolasta). Yhteistyö esim. kulttuurin kanssa olisi hyvä lisä.
- Syrjäkylille moniammatillinen palvelubussi palveluiden saatavuuden takaamiseksi.
- Palvelusetelien käyttömahdollisuuksien laajentaminen valinnanvapauden lisäämiseksi.
- Palveluiden yhdistämistä uusilla tavoilla, esim. verenpainemittausta vesijumppapaikoissa tai palvelukar-toitusta laitoshoitajaksolla
- Ikäihmisille eritasoisia asumispalveluita, myös yhteisöllistä asumista.
- Ajokortin uusiminen: automaattinen muistutus uusinnasta, vaiheittainen ajo-oikeuden poistaminen
- Syrjäytymisen estäminen: etsivä työ, yksinjäätneiden aktivoiminen, uudenlaista liikunnanohjausta niille, joilla on vaikeuksia lähteä kotoa

Erityisiksi kehittämiskohteiksi nousi:

- Palvelumahdollisuuksien näkyvyyden lisääminen monipuolisemmalle tiedottamisella, esim. Seniorineuvolat
- Palveluiden koordinoiminen
- Palvelusetelin käyttömahdollisuuksien laajentaminen
- Ammattilaisten liian tiukkojen rajojen keventäminen; kuka tekee ja mitä
- Yhteistyön lisääminen kulttuuri yms. toimen kanssa
- Eri ammattilaisista koostuva palvelubussi kylille
- Syrjäytymisen estäminen, esim. etsivä työ
- Yhteisöasumisen kehittäminen
- Useampia ammattiryhmiä mukaan neuvoloihin

Palveluiden piiriin pääseminen:

Millä perusteilla pitäisi saada säännöllisiä kotihoidon palveluja,

Mitä palveluja?

- Tärkein peruste saada säännöllisiä kotihoidon palveluita on tarvitsijan toimintakyky. Kaikille tulee taata perushoiva, muiden palveluiden osalta perusteena on henkilökohtainen palvelutarve.
 - Arvion palvelutarpeesta tekee ammattihenkilö, kuten lääkäri, käyttäen apunaan toimintakyky-mittareita (esim. muistitesti). Huomioitava myös ihmisen oma arvio tilanteestaan.
 - Kynnystä saada palveluita tulisi madaltaa (esim. omaishoidon tuen kriteerit). Erilaisissa elämän muutostilanteen aiheuttamissa riskitilanteissa tulisi saada joustavammin palveluita (esim. puolison kuolema).
 - Hoivan lisäksi apua tulisi saada siivoukseen ja kauppa-asioihin. Palveluiden ei tarvitse olla maksuttomia, mutta maksun tulee määräytyä palveluiden käyttäjän taloudellisen tilanteen mukaisesti.
 - Kotona käyvien työntekijät tulisi pysyä samoina. Kotihoidon aikataulutuksen tulisi joustaa asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Esim. aamuisin kotihoidon koetaan tulevan usein liian myöhään.
 - Kotihoidon palvelut koettiin hyväksi, mutta on hyvä aina pohtia mihin asti koti on se paras paikka olla.
- Erityisiksi kehittämiskohteiksi nousi:
- Toimintakyky (ja palvelutarve) on tärkein peruste saada palveluja
 - Asiakkaan kuuleminen kotihoidon käyntien aikataulutuksessa
 - Kotihoidon palvelut voivat olla myös maksullisia
 - Omainhoidon tuen kriteerien madaltaminen
 - Palveluiden saaminen joustavammin elämäntilanteen muutoksiin (esim. puolison kuolema)

Miten ympärivuorokautisen hoivan palveluihin pääsy, Kenen ehdoilla?

- Kuntalaiset: tärkeimpänä perusteena on ihmisen kokemus yksinäisyys ja turvattomuus.
- Työntekijät: pelkkä kokemus yksinäisyydestä ei riitä perusteeksi.
- Jokaisen turvallisuus tulee taata, jos kotona oleminen ei ole enää paras vaihtoehto. Mutta kuinka pitkälle omaisten pitää huolehtia, ennen kuin pääsee hoivan piiriin?
- Tärkeä peruste saada palveluja on myös ammattihenkilön tekemä arvio tarvitsijan kunnosta ja hoivan tarpeesta. Arvion tekemiseen tulisi osallistua moniammatillinen ryhmä ja lähiomainen. Palveluiden piiriin pääsee henkilö, joka täyttää tiedossa olevat arvioinnin kriteerit.
- Huomioon tulee ottaa hakijan taloudellinen tilanne ja kyky maksaa kalliimmista palveluista. Palveluasumisen korkeat kustannukset voivat tuottaa yllätyksen.
- Palveluita tulisi tuottaa mahdollisimman lähellä kotia.
- Pariskuntien tulisi päästä samaan paikkaan.
- Raskaiden laitospalveluiden rinnalle toivottiin enemmän kevyitä palveluita.

Erityisiksi kehittämiskohteiksi nousi:

- Yksinäisyys ja turvattomuus ovat tärkeimmät perusteet saada palveluita
- Taloudelliset kriteerit
- Turvallisuus tulee taata kaikissa tilanteissa
- Ihmisen kunnon perusteella ja lääkärin tekemän arvion perusteella
- Enemmän kevyitä palveluita

Palvelujen laatu: Mitä se on kotona asuvan muistisairaana kohdalla?

- Palvelut tulee saada oikea-aikaisesti ja nykyistä nopeammin (esim. aamuisin kotiapu on koettu tulleen liian myöhään). Kotiavun tulisi kattaa kaikki aamurutiinit sekä kuljetuksen päivätoimintaan (3 krt/vko).
- Palveluiden tulisi joustaa asiakkaan tarpeiden ja kunnan mukaisesti.
- Kotona käyvien työntekijöiden tulisi pysyä samoina. Oma lääkäri olisi hyvä. Kaikkiaan työntekijöitä tulisi lisätä.
- Päivätoimintaa tulisi lisätä ja sitä pitäisi olla myös viikonloppuisin (1/2 tai koko pv). Toiminta voisi alkaa myöhemmin päivällä.
- Taukopirtin toiminta koettiin hyväksi. On tärkeää saada kotiapua, perhehoitoa, päivätoimintaa, neuvolatoimintaa kaikille ikäryhmille sekä toimintapalvelutalo.
- Kotona asumisen tulee olla turvallista. Karkailun varalta toivotaan ovenavaushälytysjärjestelmiä. Myös kotitouhujen tekemiseen toivottiin turvaratkaisuja (esim. pääkytkimen virrankatkaisu).
- Palveluita tulisi olla monentasoisia esim. matalan kynnyksen palveluita ja jaksohoitoja. Kaikki palvelut tulisi saada kerralla.
- Palveluohjauksesta, saatavilla olevista palveluista ja turvavälineistä sekä omaishoitoon liittyvistä vapaista yms. tulisi tiedottaa laajasti. Palveluista toivottaisiin taskukirjaa. Tiedottaminen nähtiin myös yhteistyökumppaneiden tehtäväksi.
- Omaishoitajien työ koetaan arvokkaana, joten heitä tulisi kuulla ja tukea työssään. Vertaistuki ja mahdollisuus juttuseuraan koettiin tärkeänä.

Erityisiksi kehittämiskohteiksi nousi:

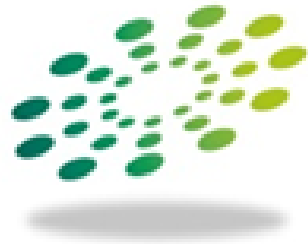
- Oikea-aikainen ja nopeammin saatava palvelu
- Omaishoitajan kuunteleminen ja tukeminen
- Päivätoiminnan aloituksen myöhentäminen
- Samat työntekijät ja oma lääkäri, lisää henkilökuntaa
- Kuljetus päivätoimintaan 3 krt/vko
- Taukopirtti
- Palveluista laajasti tiedottaminen
- Palvelussa otettava huomioon asiakkaan kunto ja tarpeet

Mitä palveluiden laatu on hoiva- ja laitoshoidossa?

- Tärkeintä on ikäihmisen kunnioitus ja vapaus sekä kunnioittava ja arvostava kohtaaminen. Keskiössä on vuorovaikutuksen laatu sekä hoidettavan ja hoitajan välillä että suhteessa muuhun ympäristöön.
- Ikäihmisen mahdollisuus saada nauttia mm. kulttuurista ja muista riennoista koettiin tärkeänä.
- Hyvä laitoshoido on aktivoivaa ikäihmisen kunnon ylläpitämiseksi (esim. keskustelua, kotieläimiä). Laitoshoido ei saa olla sänkyyn sitomista. Vastuu aktivoinnista on henkilökunnalla ja omaisilla.
- Hoiva- ja laitoshoidossa pitäisi olla riittävästi virikkeitä. Kuntoutuksessa ja aktivoinnissa tasapainoillaan ”vapauden” ja turvallisuuden välillä.
- Ihminen kaipaa toista ihmistä myös hoiva- ja laitoshoidossa, esim. puolisoita ei saa erottaa ja vuorovaikutusta eri-ikäisten kanssa (päiväkodin lasten esiintymiset tuovat voimaa ja ideoita. Mummot ja papat voisivat tehdä vastavierailuita). Laitoksissa voisi olla omat kahvilat.
- Hyvää laatua on myös koulutettu henkilökunta. Palvelut toivottiin tuotettavan moniammatillisesti ja niiden tulisi olla kokonaisvaltaisia. Hoitajien työ tulisi kohdentaa perustyöhön. Avustavia henkilöitä ja opiskelijoita tulisi käyttää enemmän. Omaisilla tulisi olla vapaus hoitotoimiin.

Erityisiksi kehittämiskohteiksi nousi:

- Kunnioitus ja vapaus, kunnioittava ja arvostava kohtaaminen
- Vuorovaikutuksen laatu
- Ihminen kaipaa ihmistä, vuorovaikutusta eri-ikäisten kanssa
- Aktivointi laitoshoidoon joutuessa (kunnon ylläpito)
- Kuntoutus, vapaus – turvallisuus
- Moniammatillista ja kokonaisvaltaista
- Omaisten vastuuttaminen
- Koulutettua henkilökuntaa, opiskelijat töihin

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Laatijat: Marika Ahola ja Asta Niskala
18.2.2013